

Beredskab FYN

Notat – Vandforsyning til brandslukning i Svendborg Kommune

1. Baggrund

Planen for det kommunale redningsberedskab (dimensioneringsplanen) skal revideres i det omfang, udviklingen gør det nødvendigt, dog mindst én gang i hver kommunale valgperiode, jf. §3, stk. 6 i bekendtgørelse om risikobaseret dimensionering af det kommunale redningsberedskab.

Planen for den risikobaserede dimensionering har været behandlet og godkendt i den fælles Beredskabskommission for Beredskab Fyn på møde den 10. oktober 2024 og har derefter været oversendt til de enkelte kommunalbestyrelser til godkendelse.

Et flertal i Svendborg Kommunes kommunalbestyrelse godkendte den opdaterede dimensioneringsplan på møde den 26. november 2024, pkt. 2, med bemærkning om, at "Beredskab Fyn samtidig skal redegøre for, at det nødvendige antal brandhaner er til stede i Svendborg Kommune".

2. Plan for vandforsyning til brandslukning

Det fremgår af Beredskabslovens § 15 og af bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt beredskab (§ 1, stk. 3), at Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er tilstrækkelig vandforsyning til brandslukning.

Beredskab Fyn har en plan for vandforsyning til brandslukning, der indgår i dimensioneringsplanen som bilag. Planen for vandforsyning til brandslukning er under revision og bliver ajourført i forbindelse med et igangværende samarbejde med nøgleinteressenter om at udpege fremtidens brandhanenet. Dette samarbejde beskrives senere i notatet.

3. Hvor kan vand til brandslukning komme fra?

Stabil vandforsyning til brandslukning er afgørende for en effektiv indsats, og der arbejdes derfor kontinuerligt med at optimere denne kapacitet.

Generelt kan vandforsyning til brandslukning sikres via:

- vand på brandkøretøjer
- åbne vandforråd
- brandhaner og andre faste installationer

Vand på brandkøretøjer

Alle motorsprøjter og alle tankvogne i Beredskab Fyn medbringer vand til brandslukning.

Medbragt vand skal bruges dels til en hurtig og effektiv førsteindsats og dels som supplement til en igangværende indsats.

I planen for vandforsyning til brandslukning er den samlede kapacitet for medbragt vand i motorsprøjter og tankvogne i Beredskab Fyn opgjort til knap 250.000 liter. Det fremgår af dimensioneringsplanen, at den samlede kapacitet på medbragt vand på udrykningskøretøjerne i Beredskab Fyns samlede dækningsområde vurderes tilstrækkelig.

I Svendborg Kommune medbringer følgende brandkøretøjer vand til brandslukning, jf. den opdaterede dimensioneringsplan:

- 2 motorsprøjter på st. Svendborg
- Tankvogn på st. Svendborg
- Motorsprøjte på st. Gudme

Beredskab Fyn har adgang til at tilkalde assistance fra andre brandstationer, (fælles)kommunale beredskaber og Beredskabsstyrelsen, hvis der er behov for yderligere kapaciteter, der medbringer vand.

Åbne vandforråd

Åbne vandforråd kan være hav, søer og åer mv. Der kan etableres stabil vandforsyning til brandslukning fra åbne vandforråd ved at indsætte en slangetender, der medbringer pumpekapacitet og brandslanger til vandforsyningen. Beredskab Fyn råder over slangetendere i Assens, Nyborg og Rudkøbing samt på Ærø og på st. Åsumvej i Odense.

Ø-beredskaberne baserer bl.a. deres vandforsyning til brandslukning på muligheden for at bruge havvand.

Fordelene ved at anvende åbne vandforråd er bl.a., at der kan være tale om en ganske stor kapacitet og, at der ikke benyttes drikkevand til brandslukningen.

Åbne vandforråd udgør en relevant del af den samlede vandforsyningskapacitet og anvendes også i fremtiden til sikring af vandforsyning til brandslukning.

Brandhaner og andre faste installationer

Brandhaner er typisk koblet på drikkevandsforsyningsnettet, mens andre faste installationer kan være fyldestationer på vandværker eller vandtanke i tilknytning til virksomheder, hvor der

ikke er tilstrækkelig vandkapacitet i nærområdet. Eftersyn varetages af forskellige aktører i de forskellige udrykningsområder (Beredskab Fyn, entreprenør m.fl.).

Reduktion af vandforbruget

Ud over at sikre tilstrækkelig vandforsyning via ovennævnte muligheder arbejder Beredskab Fyn fortløbende på at gøre brug af nye og mere effektive slukningsmetoder, som kræver mindre vand. Der findes allerede i dag en række udviklede og afprøvede slukningsværktøjer, der kan være med til at reducere vandforbruget i forbindelse med brandslukning. Fordelene ved at minimere vandforbruget til brandslukningen er at spare på vandet som en kritisk ressource og samtidig minimere følgeskader ved brug af slukningsvand.

4. Samarbejde om fremtidens brandhanenet

Tidligere fandtes krav om etablering af brandhaner og branddamme ud fra objektive kriterier så som bebyggede områders tæthed og vandværksledningers vandføring. Disse detaljerede bestemmelser er i dag erstattet af principperne om risikobaseret dimensionering af vandforsyningen til brandslukning.

Beredskab Fyn indgår pt. i et samarbejde med kommuner, vandselskaber og vandværker om at udpege og prioritere de brandhaner, der bør bevares som vandforsyningskilde. Det nuværende store antal brandhaner kan over tid reduceres markant ved at der fokuseres på færre men højt ydende strategiske brandhaner, der kombineret med den mobile vandforsyningskapacitet kan sikre den nødvendige kapacitet og fleksibilitet i vandforsyningen til brandslukning i hele ansvarsområdet. Brandhaner med høj ydeevne er primært koncentreret i byområder. Beredskab Fyns samlede dækningsområde består i høj grad af mindre byer og landområder, og det vil derfor fortsat være nødvendigt med en mobil kapacitet.

Samarbejdet er organiseret på en sådan måde, at alle kommuner og parter inddrages i projektet over tid, og at der som det første er gennemført et pilotprojekt i Svendborg Kommune (som geografi).

Pilotprojekt i Svendborg Kommune

I øjeblikket pågår et arbejde med at dimensionere fremtidens brandhanenet i Svendborg Kommune, hvilket baserer sig på et tæt samarbejde mellem Beredskab Fyn, GeoFyn, Svendborg Kommune og Vand & Affald. I processen er også øvrige lokale vandværker blevet inddraget.

Følgende processkridt er bl.a. taget:

- Møde med Vandrådet i Svendborg Kommune om fælles indsats
- Indhentning af data om brandhaner og ledningsnettet
- Møde mellem Svendborg Kommune, Geo Fyn og Beredskab Fyn om digitalisering af brandhaneoplysninger og fastlæggelse af datastruktur
- Drøftelser mellem Svendborg Kommune og Beredskab Fyn om administration og vedligeholdelse af brandhaner

Ud fra data leveret af Svendborg Kommune (som er baseret på data fra Vand og Affald og lokale vandværker) er der pt. registreret godt 600 brandhaner i Svendborg Kommune. I pilotprojektet sammenkøbes disse data med oplysninger om vandledningsnettets dimensioner. Målet med pilotprojektet er at skabe en fælles datastruktur og governancemodel, så disse data gøres tilgængelige digitalt og vedligeholdes løbende til gavn for alle interessenter og deltagende parter.

Pt. arbejdes der i Beredskab Fyn med den sidste del af pilotprojektet, som omhandler udpegning af de strategisk vigtige brandhaner i Svendborg Kommune. Når disse brandhaner er kortlagt, markeres de i det digitale kortværk. Med et fuldt overblik over brandhanenet, også de brandhaner som ikke vurderes nødvendige for at sikre vandforsyning til brandslukning, kan de enkelte aktører planlægge på den korte og på den lange bane. F.eks. vil det digitaliserede kortværk anskueliggøre, hvor mange brandhaner i kommunen, der kan nedlægges over tid, og dermed også give kommunen og forsyningsselskaberne en bedre mulighed for at vurdere totaløkonomien for en nedlæggelse af overtallige brandhaner. Ligeledes vil en reduktion af det samlede antal brandhaner give en afledt optimering af driftsøkonomien vedrørende vedligehold af brandhaner således, at økonomien allokeres til de brandhaner, som der er behov for i fremtiden.

Det videre forløb

Med afsæt i erfaringer fra pilotprojektet for så vidt angår interessentanalyse, dialogformer, indhentning og behandling af geodata, fælles datastruktur og governancemodel, fastlæggelse af kriterier for udpegning af strategisk vigtige brandhaner mv. fortsætter projektet i de 8 øvrige kommuner i Beredskab Fyns samlede dækningsområde. For Beredskab Fyns vedkommende er det ambitionen for det samlede projekt at opnå opdaterede digitale kort, som kan bruges operativt, når der er behov for, at vagtcentralen skal guide et brandkøretøj til nærmeste egnede brandhane i forbindelse med en slukningsindsats.

5. Opsummering

Vandforsyning til brandslukning sikres ved hjælp af forskellige kilder, der under indsats kan supplere hinanden og derved sikre en tilstrækkelig vandforsyning:

- vand på brandkøretøjer
- åbne vandforråd
- brandhaner og andre faste installationer

Det veludbyggede brandhanenet har til en vis grad mistet sin berettigelse bl.a. set i lyset af den historiske udvikling inden for brandkøretøjer, der medbringer mere vand end da de detaljerede krav om brandhaner var gældende, og inden for slukningstaktik og -teknologi med lavere vandforbrug til følge.

Det store antal brandhaner i Svendborg Kommune kan derfor reduceres, og en række nøgleinteressenter har på den baggrund drøftet mulighederne herfor og bl.a. aftalt at digitalisere brandhanekortet, så relevante og ajourførte data er let tilgængelige for alle parter i det videre arbejde.